

četrtninka

Četrtninka je glasilo samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti Maribora.

kontakt: info@imz-maribor.org | 040 743 350

Uvodne besede

Zakaj grmijo taki plazovi obupa na nas? Zakaj omahuje naš korak trikrat na dan? Zakaj tone naša misel v trajni maloupnosti, zakaj omahne ob prvem poletu in pade pobita, za vekomaj ubita na tla, žalosten spomin in ovira na poti? Ali je res samo poguma premalo? Ali je res samo vztrajnosti premalo?

S filmsko naglico beži čas mimo nas. Še pri nas, koder si vsako gibanje lomi peruti v reakcionarnem gozdu malenkostnih razmer, se mi zdi, beži vse tako mimo: z nervozno hitrostjo, obupno naglico, raztrgano, ubito. In vendar ne dušijo nikjer napredka in razvoja (dasi ga s tem pospešujejo!) kakor pri nas.

Zdi se mi, da je ravno v takem kaotičnem kopičenju dogodkov in doživljajev potreba – mirnega gledanja. Kajki vlak vidiš šele tedaj, ko stojiš pri miru, če bežiš z njim, ga ne vidiš.

To mirno gledanje nas usposablja trezno presojati stanje sodobnosti. Kajti ravno v sodobnost moramo pogrezniti temelje bodočnosti, temelje našega dela. Naše delo se ne lovi za senzacijo dneva, ne sme iskati od nekega priznanja, marveč od bodočnosti.

Ker ne delamo, obupujemo, omahujemo trikrat na dan. Ker ni več vere, vere v bodočnost, vere v delo, ki jo pripravlja, vere v delo, posvečujoče, zmagujoče. A samo delo vodi k zmagi.

***

Težki dogodki padajo na nas, kakor preizkušja. In nikogar ni, ki bi pokazal smer, odkoder prihaja rešitev (so že, a morajo molčati!). Slovenski časopisi in revije so s par izjemami nepotrebni pokvarjeni barometri, ki jim ne verjamemo več. Politika hazardira z momentom, računa na neorientiranost, daje pristašem politične obljube, v njej, plitki enodnevnosti, prevladuje nizkoten boj za nizkotne cilje.

Slovensko gospodarstvo tava pač za slovensko politiko. Dočim se slovenska politika opira vsaj v proglasih za humanizem, o tem humanizmu v gospodarstvu ni sledu. To pa sledi nujno iz navedenega: humanizem je politikom le fraza, s katero lahko opletajo nekaj časa sem in tja. Gospodarstvo pa je resno in kruto poglavje, ki sentimentalnega humanizma ne prenaša. Tudi za gospodarstvo je ena sama rešitev: gospodarski humanizem. 🌱🌱

Srečko Kosovel,
Uvodne besede v Mladini (1925)

Poročilo o delu v samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnostih

SČS Center in Ivan Cankar, 27. 5. 2015

Na zboru Center in Ivan Cankar se je razvila obsežna debata o delu in načinu dela SSVUJD-a (Samoorganizirani svet za varstvo uporabnikov javnih dobrin). Delegata zbora sta predstavila aktivnosti, s katerimi SSVUJD vztrajno skuša razbliniti meglo netransparentnosti delovanja javnih podjetij, ki onemogoča predloge občanov za delovanje javnih podjetij na način, kakor so zamišljena – v javno dobro. Debatirali so tudi o tem, kako pomembno je, da delovanje SSVUJD-a pridobi popolno podporo samoorganiziranih zborov. To neizpodbitno dokazuje s svojim temeljitim in vztrajnim delom, a je enaka vztrajnost pomembna tudi pri uskladitvi Akta o

ustanovitvi SSVUJD-a z vsemi samoorganiziranimi zbori v Mariboru. DS za ureditev mestnega jedra je z veseljem poročala o odgovoru z Ministrstva za kulturo RS, s katerim so podprli zahteve občanov za umestitev UGM v stavbo bivšega SKD na Trgu Leona Štuklja. Odgovor so skupaj s svojo zahtevo posredovali na vse inštitucije, kjer zastaja dokumentacija ali politična volja za izvedbo tega koraka.

Zbor je ponosen na uspeh delovne akcije očiščenja Piramide, ki so se je skupaj lotili v soboto, 6. 6junija. Akcije se je kljub vročemu vremenu udeležilo več kot 20 ljudi. Opravili so vse, kar so načrtovali in celo več.

Nekaj utrinkov najdete na spodnjih slikah.

SČS Tabor, 27. 5. 2015

Čprav je bilo na zboru razmeroma malo udeležencev, je le-ta potekal v dobrem, sproščenem in ustvarjalnem vzdušju. Delegati iz delovnih skupin SSVUJD-a in za drevesa so podali svoja poročila ter določili smeri nadaljnje delovanja. Kot posebej pomemben se je izkazal načrtovani sestanek SSVUJD-a s predstavniki občine in javnih podjetij, ki se ga udeleženci zbora Tabor nameravajo udeležiti. Velik interes se je pojavil tudi pri sooblikovanju Mestne delovne skupine za promet, ki se ji udeleženci želijo pridružiti. Po nekoliko težjih temah pa so se udeleženci pogovarjali o pikniku, ki ga načrtuje IMZ. Želeli bi si ga v Stražunskem gozdu, od aktivnosti pa jim je najbližji šah. Odprtih je bilo tudi več težav, ki se jim udeleženci želijo posvetiti. Tako so govorili o onesnaženju in hrupu v četrti Tabor, o pomanjkanju prostora za pse, kjer bi ti lahko prosto tekali in se po svoje družili, ter o kolesarjih, ki se vozijo po pločnikih. O vsem tem so se udeleženci sklenili pozanimati, svoje izsledke pa bodo predstavili na naslednjem zboru.

SČS Nova vas, 28. 5. 2015

Udeleženci so z zanimanjem prisluhnili poročilu SSVUJD-a in v zvezi z začetim pregledom poslovanja Nigrada izpostavili precej vprašanj, ki jih še posebej zanimajo. Strinjajo se, da je treba posebno pozornost nameniti hčerinskim podjetjem, kot je Nigrad inženiring, kjer si direktor kljub izgubi izplačuje visoko plačo. Vprašanja se jim zastavljajo tudi v zvezi s čiščenjem odpadnih voda, predvsem kaj plačujejo in kako dolgo bo zgrajena čistilna naprava še v rokah zasebnikov. Verjamejo da se bo SSVUJD tudi teh tem lotil zavzeto, kot vsega do zdaj, zato bodo počakali na njihove odgovore.

V DS za tržnico Tabor čakajo na odločitev občine, kdo bo bodoči nosilec koncesije za tržnično dejavnost, ki Snagi poteče junija. Da bodo vključili v postopek pridobivanja odgovorov v zvezi z odlokom o javnem redu in miru, ki jih z MOM ni in ni, upravno inšpekcijo, pa so predlagali v DS za okolje, s čimer se je zbor strinjal.

Kljub temu, da se DS za sodelovanje z MČ Nova vas ni sestala, so udeleženci sklenili, da se bodo

lotili odstranjevanja bele omele na drevesih v MČ. Za začetek si bodo razdelili območja in popisali vsa ogrožena drevesa, za pomoč pri delu pa bodo povprašali mariborske arboristke in Biotehnično fakulteto.

SČS Radvanje, 2. 6. 2015

Poleg že ustaljenih tem, kot so priprave na akcijo ekološki otoki, prometne zagate Radvanja in participatorni proračun, so tokrat imeli v gosteh sokrajana, gospoda Andreja Guliča, zgodovinarja in turističnega vodiča. Andrej ljubiteljsko brska po preteklosti Radvanja. Povabili so ga medse, da jim predstavi Radvanje z vidika naravne in kulturne dediščine. Prav za to priložnost je Andrej pripravil dva dokumenta in posebej izpostavil neizkoriščeno dediščino kraja. Dogovorili so se, da bodo septembra opravili "zgodovinski" pohod po Radvanju, do takrat pa bodo naredili načrt, kako bodo aktivirali Rosmanitovo grobnico in jo predstavili Radvančanom, obiskovalcem in turistom. Sprejeli so tudi sklep, da vsi "zboristi" do septembra temeljito razmislijo, kaj lahko storijo za razvoj historičnega turizma v Radvanju. Sklepna prireditev akcije ekološki otoki, ki jo skupaj organizirajo TD Radvanje, OŠ Ludvika Pliberška, Snaga, MČ Radvanje in samoorganizirani prebivalci Radvanja združeni v SČS Radvanje, bo 20. 6. s pričetkom ob 10 uri na Radvanjskem trgu. To bo veselo in družabno srečanje, na katerega ste vabljeni vsi, ki Vam je mar lepša podoba Radvanja in mesta Maribor.

Del zgodovinske poti v Radvanju je tudi Rosmanitova grobnica

SKS Pekre, 3. 6. 2015

Na sredinem zboru prebivalcev SKS Pekre se je kljub skromnejši udeležbi razvila plodna razprava, ki se je zaključila v nekaj sprejetih sklepih.

Udeleženci so z veseljem sprejeli novico, da so se na uradu za komunalno naše občine, kljub predhodnemu odklonilnemu odnosu, na koncu le odločili stopiti pred krajeane Pekar in predstaviti načrte, ki se tičejo predvsem sistema kanalizacije v tej krajevni skupnosti. Izrazili so pohvalo krajevni skupnosti, da je kljub sprva negativnemu odgovoru vztrajala pri zahtevi o sestanku s krajanji. Ta se bo torej zgodil v sredo, 10. junija ob 16. uri, v Domu kulture. Udeleženci so se družno zavzeli, da bodo o zboru krajanov obvestili čim več sokrajanov, zato se bodo za vikend podali na pekske ulice in povabili sosede, da svoja vprašanja, ki jih je zaradi mnogoštevilnih komunalnih zagat v krajevni skupnosti prav gotovo veliko, naslednjo sredo naslovijo neposredno na pristojne organe in zahtevajo odgovore.

Da so udeleženci na zborih pripravljene pogledati izza svojih osebnih problemov in se lotiti tudi težav, ki se jih neposredno ne dotikajo, v prid celotne skupnosti, se je izkazalo, ko se je na zboru odprla problematika zagotavljanja pitne vode. Kljub temu, da med razpravljavci ni bilo osebe, ki bi ta problem imela, se je ioblikoval sklep, da je potrebno izdelati pregled stanja na področju oskrbe s pitno vodo v Pekrah in natančno ugotoviti, kje oskrba škripa. Želijo si, da bi to uredili skupaj s krajevno skupnostjo, saj menijo, da imajo več možnosti pridobiti potrebne podatke.

Potreba po odloku o javnem redu in miru, v katerem bi bili urejeni postopki ravnanja zoper osebe, ki slabo skrbijo za svojo lastnino, se je pokazala tudi v Pekrah. Zbor se je odločil, da bo okrepal v zvezi z zapuščenim vrtom, ki ne le, da je neurejen, na njem je opaziti invazivne in alergene rastline, škodljive okolici in človeku. To bo zaradi umanjkanja omenjenega odloka težje, kot bi bilo sicer, a Pekarčanov to kljub temu ne bo ustavilo.

SČS Pobrežje, 3. 6. 2015

Zbor na Pobrežju je potekal v zelo sproščenem vzdušju, saj so se sicer maloštevilni udeleženci odločili, da bo v vročem poletnem popoldnevu sestanek potekal kar zunaj pod krošnjami dreves.

Tudi razprava je bila bolj poletno obarvana v pripravah na prihajajoči piknik, ki je datumsko že določen za 27. junij, in primerni lokaciji, kakor tudi o idejah za športne igre, v katerih se bomo preizkusili.

Razprava se je dotaknila tudi projekta participativnega proračuna, ki mu je mestna občina po začetnem razočaranju ob ne umestitvi projekta v občinski proračun, kljub vsemu dala zeleno luč. Projekt se bo tako izvedel še letos. Krajanji so razpravljali tudi o kulturi neločevanja odpadkov. Ločevanja kot kaže, prebivalci Maribora še zmeraj niso osvojili, zato bi bil potreben boljši nadzor nad tem, kaj se odmetava v smetnjake, kakor tudi jasnejše oznake, kaj se v posamezne posode sme ali ne sme odmetavati.

SČS Studenci, 4. 6. 2015

Osrednja tema tokratnega zbora SČS Studenci je bilo ponovno podjetje Ecolab na Vajngerlovi ulici, ki proizvaja kemična čistila in zaradi svoje umeščenosti neposredno v stanovanjsko naselje predstavlja potencialno nevarnost za krajeane. Delovna skupina je poizvedovala pri gasilcih in ugotovila, da nimajo ne posebnih navodil, ne dodatnih informacij, ne pripravljenih specifičnih akcij v primeru nesreče v Ecolabu. Veliko zaskrbljenost med krajanji predstavljajo predvsem tovornjaki, ki v podjetje dovažajo kemične snovi in so večkrat čez noč parkirani pred ograjami hiš, ki so v najbolj neposredni bližini. Delovna skupina se je zato odločila, da bo na MOM naslovila zahtevek javnega značaja, v katerem bo zahtevala, da MOM našteje vsa dovoljenja, ki jih je izdala Ecolabu. Prav tako bodo »

pridobili zvočne mape za Vajngerlovo ulico, da bodo ugotovili ali Ecolabovi tovornjaki, ki podnevi in ponoči parkirajo pred stavbo podjetja, kršijo zakonsko določene zvočne omejitve.

SČS Magdalena, 4. 6. 2015

Na predzadnjem zboru pred poletnim odmorom so udeleženci in udeleženke zbora SČS Magdalena razpravljali predvsem o delovni akciji, predstavljene so bile delavnice in aktivnosti za udeležence ter pobude in novice iz ostalih SČS. Udeleženec je za lažjo predstavo na zbor prinesel nekaj fotografij, ki so kazale, kaj bi se dalo narediti na zaprtem in zapuščenem gradbišču, ki ga imajo namen odpreti. Več o uporabi zapuščenih zemljišč se bodo udeleženci zbora naučili na delavnici Začasna raba in oživljanje zapuščenih gradbišč, ki bo potekala 18. 6. Predlagana je bila lokacija za piknik v Magdalenskem parku ali Stražunskem gozdu.

Udeleženi na zboru so se seznanili še z aktualizirano pobudo za uvedbo participatornega proračuna. Zbora se je udeležil tudi član SSVUJD-a, ki je predstavil razloge za nesprejetje nekaterih točk, ki jih je predlagal zbor Magdalena kot pripombe na Akt o ustanovitvi SSVUJD-a. Na koncu je zbor potrdil Akt z nekaj popravki. Udeleženec je nato izpostavil še pomisleke glede dela moderatorjev. Dogovorjeno je bilo, da se o tem razpravlja na sestanku moderatorjev.

TEMA

Kjer je volja, tam je pot

Kako v francoskem Grenoblu razumejo javni interes in javno dobro.

Verjetno ste opazili, kako se logika prostega trga in vse večjega profita počasi krade tudi v mariborska javna podjetja. Ne glede na to – ali pač glede na to – s katerih sektorjev ali odločevalskih pozicij javnega nam vsadijo v um in govor takšne ideje, imate prav: nekaj je tu temeljno narobe. Na to kažeta že odsotnost in težavnost odpiranja javne debate o delovanju naših javnih podjetij. Ta bo namreč razkrila omenjene ideje o nujnosti profita za ideologije, ki so prav v temelju nasprotne poslanstvu in namenom, za katerega so bila javna občinska podjetja zamišljena in ustanovljena.

Kako je možno delovati v javnem interesu ter z neposrednim sodelovanjem občanov in občank, pogledajmo na primeru oskrbe z vodo v Grenoblu, v Franciji. Država je znana kot domovina zasebne vodooskrbe, kjer v zadnjih

letih več in več mest stopa na pot ponovnega podružbljanja virov in infrastrukture. Razlogi za to ležijo v desetletjih slabih izkušenj z delnimi ali popolnimi privatizacijami oskrbe, ki so kljub drugakšnim obljubam prinesle drastično višanje cen, odpuščanja, nižanje kvalitete vode ter v večini primerov višanje otekanja vode v infrastrukturi.

Pa pogledajmo Grenoble. Leta 1989 je tedanji župan kljub močnemu odporu prebivalcev skozi mestni svet zrinil koncesijo za privatno vodooskrbo in odvajanje vode za obdobje 25 let. Potezo je utemeljeval s slabim gospodarjenjem dotodanje javne službe, ki večine zaslužka ni vračala v kvaliteto infrastrukture, ampak v sam občinski proračun. Situacija bi se torej dala rešiti drugače, vendar v drugem scenariju župan in njegova stranka ne bi prejela podkupnine za

podelitev koncesije podjetju, ki je del multinacionalne korporacije Suez. Do leta 1995, ko so župana in njegovo stranko pripeljali pred sodišče, so cene vode v mestu narasle za 102 %.

Po novih volitvah in končanih sodnih postopkih, ki so dokazali prejetje podkupnin, so organizirana civilna družba, sindikati in zadruga uporabnikov dosegli razveljavitev koncesije, mesto pa je leta 2001 oskrbo z vodo zaupalo novemu Javnemu občinskemu podjetju za vodooskrbo Grenoble. Rezultat podružbljanja je izboljšanje kvalitete vode, zmanjšanje cen ter transparentnost politik podjetja. Vlaganje v infrastrukturo se je potrojilo, Grenoble pa ima najnižjo ceno vode izmed vseh francoskih mest, večjih od 100.000 prebivalcev.

Prebivalci in prebivalke Grenoble se niso zadovoljili zgolj z vrnitvijo vodooskrbe v javne roke, ampak so šli še korak dalje. Eksperimentirali so z institucionalnimi inovacijami in uvedbo participativne demokracije z namenom preprečevanja slabih praks tako zasebnih, kot dotedanjih javnih podjetij. Trenutno je izmed enajstih članov upravnega odbora, vrhovnega organa podjetja, pet članov predstavnikov

civilne družbe. Vsi skupaj pa skrbijo za transparentno in vključevalno udeležbo javnosti pri sprejemanju odločitev.

Osebe lahko sedaj izpolnjuje misijo javnega interesa, neodvisno od tržišča in skrbi za profit. Če ni to donosnost, kaj potem je kriterij za dobro poslovanje Javnega občinskega podjetja za vodooskrbo Grenoble? Za nekatere kriterije navajajo dolgoročnost oskrbe, ohranjanje in zaščita vodnih virov, vzdrževanje in obnavljanje infrastrukture, kontinuiteta investicijskega cikla, pomoč uporabnikom pri zmanjševanju porabe in socialne politike za revne družine. Z osveščevalnimi akcijami o zmerni porabi so le-to znižali za 20 %, kar je diametralno nasprotno interesu večanja dobička. Spremenili so cenovno strukturo na način, da ne spodbuja velikih porabnikov. Kako temeljno so se lotili prenove in uresničevanja javnega interesa ponazarja tudi sledeč podatek: 2,5 litra vode na osebo na dan je zastoj, kar utemeljujejo z vodo kot ključnim virom za življenje in s tem kot človekovo pravico.

Na zdravje!

Raje uporabnica kot potrošnica - Nina

ZAČASNA RABA IN OŽIVLJANJE ZAPUŠČENIH GRADBIŠČ

Predstavitve dobrih praks participatorne demokracije.

ČETRTEK, 18. junij 2015, ob 18.00

MISC Infopeka, Ob železnici 16, 2000 Maribor

To, da je iz kakršnekoli uporabe za dalj časa izvzet del mestnega prostora, kot v primeru mirujočih gradbišč, ima za delovanje in razvoj mesta nekaj precej neugodnih posledic. Osiromašeno je lokalno gospodarstvo, povečujejo se stroški za vzdrževanje komunalne infrastrukture, poslabša se družbena povezanost, mnogo težje pa je tudi vzdrževanje širšega območja okoli gradbišč, saj so prebivalci in uporabniki prostorov njegovi ključni skrbniki. Kot najbolj obetavna rešitev za mirujoča gradbišča se je v zadnjem desetletju ali dveh izkazala začasna raba prostora. Pojavi se kot vmesno stanje, dokler se ne vzpostavi predvidena nova raba, in je praviloma časovno omejena. Primeri začasne rabe prostora so pogosto primeri samoorganiziranih in skupnostno naravnanih pobud, pa naj si bo s področja kulture, športa, vrtarjenja itn. Začasna raba tako izboljšuje prostorske pogoje za različne dejavnosti in urbane skupnosti, s čimer pomembno vpliva na vznik in uresničitev posameznih pobud ter na dvig kakovosti in pestrosti življenja v mestnih četrtih. Več informacij o začasnih rabah in oživljanju zapuščenih gradbišč boste izvedeli na delavnici, ki jo bo vodil Marko Peterlin, arhitekt in urbanist, zaposlen na Inštitutu za politike prostora. 🌱

Zadnji datum prijave: 17. 6. 2015

Prijave na e-naslov: infopeka@infopeka.org ali na telefon **02 300 68 50** oz. **041 481 246**

Tako izgleda skupnostni vrt, rojen na nauporabljanem kosu zemljišča v neposredni bližini kopališča Pristan. Ureja mariborsko društvo Aktiviraj se! Naslednji četrtek bomo izvedeli, kaj vse je moč storiti z zapuščenimi gradbišči.

BRANJE BESED JE BRANJE SVETA

Delavnica kritične pismenosti

PETEK, 12. junij 2015, od 10.00 do 18.00

MISC Infopeka, Ob železnici 16, 2000 Maribor

S kritično pismenostjo kot konceptom, ki pismenosti, kot referenci za branje in ustvarjanje tekstov dodaja kritičnost kot eksplicitno etično in politično dimenzijo, želimo posameznice in posameznike opolnomočiti v tej meri, da spoznajo, da sta jezik in dostop do informacij in znanja ena ključnih osi vzpostavljanja razmerij moči v družbi, po kateri se izvaja dominacija, izključevanje in nasilje v družbi.

Udeleženske in udeleženci se bodo na delavnici seznanili s sledečim:

- **kako razviti kritični pogled**, kako različna besedila (v medijih, šolskih učbenikih, uradnih dokumentih ...) oblikujejo naše svetove, kulture in identitete na vpliven, pogosto prikrit način;
- **kako uporabiti besedila** (pisana in slikovna) **kot družbena orodja** na načine, ki omogočajo preoblikovanje teh istih svetov;
- kako se na podlagi pridobljenega razumevanja in znanja organizirati za **dejavno, angažirano in ustvarjalno opozarjanje na problematike ali reševanje te teh v svojem neposrednem družbenem okolju.**

Zadnji datum prijave: 11. 6. 2015

Prijave na e-naslov: infopeka@infopeka.org ali na telefon 02 300 68 50 oz. 041 481 246

ČETRNI in KRAJEVNI ZBORI v JUNIJU

SČS Radvanje	torek, 16. 6., ob 17.00	TD Radvanje, Za Gradom 31
SKS Pekre	sreda, 17. 6., ob 18.00	Dom kulture Pekre, Bezjakova 4
SČS Pobrežje	sreda, 17. 6., ob 18.00	MČ Pobrežje, Kosovelova 11
SČS Magdalena	četrtek, 18. 6., ob 18.00	MISC INFOPEKA, Ob železnici 16
SČS Studenci	četrtek, 18. 6., ob 18.00	MČ Studenci, Erjavčeva 43
SKS Kamnica	sreda, 24. 5., ob 18.00	KS Kamnica, Vrbanska 97
SČS Tabor	sreda, 24. 6., ob 18.00	MČ Tabor, Metelkova 63
SČS Center in Ivan Cankar	sreda, 24. 6., ob 18.00	Zveza prijateljev mladine, Razlagova 16
SČS Nova vas	četrtek, 25. 6., ob 18.00	MČ Nova vas, Radvanjska c. 65

Zbori ta teden: SČS Tabor: sreda, 10. 6. ob 18.00; SČS Center in Ivan Cankar: sreda, 10. 6. 2015 ob 18.00; SKS Kamnica: sreda, 10. 6. ob 18.00; SČS Koroška vrata: četrtek, 11. 6. ob 18.00; SČS Nova vas: četrtek, 11. 6. ob 18.00.